

SMART UA
Research Findings, Good Practices and Project Experiences
Nine articles by Szociometrum | English and Hungarian

Contents/ Tartalomjegyzék

MORE THAN DATA COLLECTION: FIELDWORK INSIGHTS FROM THE SMART UA PROJECT IN HUNGARY 3
TÖBB MINT ADATGYŰJTÉS: TEREPTAPASZTALATOK A SMART UA PROJEKT MAGYARORSZÁGI KUTATÁSI SZAKASZÁBÓL 4
ORGANISATIONAL EXPERIENCES ON HOUSING SUPPORT FOR UKRAINIAN REFUGEES IN HUNGARY 6
SZERVEZETI TAPASZTALATOK AZ UKRAJNAI MENEKÜLTEK LAKHATÁSI TÁMOGATÁSÁRÓL MAGYARORSZÁGON 7
LABOUR MARKET SERVICES FOR UKRAINIAN REFUGEES IN HUNGARY 9
MUNKAERŐPIACI SZOLGÁLTATÁSOK UKRAJNAI MENEKÜLTEK SZÁMÁRA MAGYARORSZÁGON 10
HOUSING IN INSECURITY – THE HOUSING SITUATION OF UKRAINIAN REFUGEES THROUGH THE LENS OF A HUNGARIAN SURVEY 12
LAKHATÁS BIZONYTALANSÁGBAN – AZ UKRAJNAI MENEKÜLTEK LAKHATÁSI HELYZETE EGY MAGYARORSZÁGI SURVEY TÜKRÉBEN 14
LABOUR MARKET PARTICIPATION OF UKRAINIAN REFUGEES IN HUNGARY THROUGH THE LENS OF A SURVEY 16
AZ UKRAJNAI MENEKÜLTEK MUNKAERŐPIACI HELYZETE MAGYARORSZÁGON EGY SURVEY TÜKRÉBEN 18
RAPID ASSESSMENT, TARGETED SUPPORT A NEW TOOL TO SUPPORT THE LABOUR MARKET INTEGRATION OF UKRAINIAN REFUGEES 21
GYORS HELYZETKÉP, CÉLZOTT TÁMOGATÁS. EGY ÚJ ESZKÖZ AZ UKRAJNAI MENEKÜLTEK MUNKAERŐPIACI INTEGRÁCIÓJÁHOZ 22
WHAT MAKES HOUSING SUPPORT SUSTAINABLE? LESSONS FROM THE SMART UA HOUSING WEBINAR 25
MI TESZI FENNTARTHATÓVÁ A LAKHATÁSI TÁMOGATÁST? TANULSÁGOK A SMART UA LAKHATÁSI WEBINÁRIUMÁRÓL 26
WHAT MAKES LABOUR MARKET INTEGRATION SUCCESSFUL? LESSONS FROM THE SMART UA TRANSNATIONAL LABOUR MARKET WEBINAR 28
MI TESZI SIKERESSÉ A MUNKAERŐPIACI INTEGRÁCIÓT? TANULSÁGOK A SMART UA NEMZETKÖZI MUNKAERŐPIACI WEBINÁRIUMÁRÓL 29
WHAT SUPPORTS SUSTAINABLE INTEGRATION? RESEARCH FINDINGS AND PRACTICAL LESSONS FROM THE SMART UA PROJECT 30
MI SEGÍTI A TARTÓS INTEGRÁCIÓT? A SMART UA PROJEKT KUTATÁSI ÉS GYAKORLATI TANULSÁGAI 31

More Than Data Collection: Fieldwork Insights from the SMART UA Project in Hungary

The first research phase of the SMART UA project in Hungary aimed to map housing and employment support for Ukrainian refugees. At the same time, it generated fieldwork experiences that offer lessons not only for the next stages of the project, but also for research methodology more generally. This article does not present research findings, but rather focuses on the "additional" outcomes of the process—the human and organisational aspects of the research itself.

New Organisations, New Connections – A Broader Horizon

During the fieldwork, we came into contact with several organisations that we had not known before, or that we were aware of but which had previously avoided cooperation. A key factor in this was the existing networks of the SMART UA Hungarian partners – the Evangelical Diaconia and the Jesuit Refugee Service. Through direct outreach and personal familiarity, they were able to engage organisations that were otherwise out of our reach. Their intermediary role actively contributed to ensuring that the research produced a relevant and more accurate picture of the Hungarian support system for Ukrainian refugees.

Personal Contacts as a Key Factor

Although the primary tool of the mapping research was an online questionnaire (CAWI), it quickly became clear that this alone was not sufficient. Low response rates were driven by several factors, including the summer timing of the fieldwork and the heavy workload of the targeted civil society organisations. A general lesson was that the willingness to respond was strongly influenced by whether we—or our partners—had a personal connection to the organisation. Telephone calls and direct personal outreach proved decisive for success, both through our own networks and those of the project partners. Personal contact also brought additional benefits, such as extra information and new contacts.

Research as Relationship-Building – and the Role of Intermediaries

Another lesson was the need for special attention to organisations—particularly Ukrainian community groups and municipalities—that showed a high degree of distrust. Within the short time available, these organisations could not be successfully involved in the research. However, the attempts highlighted that their reluctance can be reduced by identifying appropriate "connector" persons. Building relationships with individuals who are trusted within the community will be crucial in the next stages of the research. This is also a general methodological insight, especially for studies conducted in closed, distrustful or politically sensitive environments, where direct access is rarely sufficient and trust must be built through key people within the community.

A Snapshot that Reveals Change

The "snapshot map" created during the fieldwork did more than capture the state of affairs at the time of the research—it also revealed the ongoing transformation of the service landscape, made visible through personal outreach. The information gathered showed how smaller actors disappear, larger organisations enter, and responsibilities are reshaped. As a result, the SMART UA research is not only a picture of a single moment, but a record of a system in motion.

The mapping phase of the SMART UA project also brought the recognition that flexibility, personal presence, and deliberate relationship- and trust-building are at least as important as a well-designed questionnaire.

Több mint adatgyűjtés: tereptapasztalatok a SMART UA projekt magyarországi kutatási szakaszából

A SMART UA projekt magyarországi első kutatási szakasza az ukrajnai menekültek lakhatási és foglalkoztatási támogatásának feltérképezését célozta. Emellett olyan terepi tapasztalatokat is hozott, amelyek nemcsak a projekt jövőbeli szakaszai számára szolgálnak tanulságokkal, hanem általános kutatásmódszertani tanulságokkal is jártak. Ez az írás nem a kutatási eredményekről, hanem a kutatási folyamat „járulékos” hozadékairól, a kutatás emberi és szervezeti oldaláról szól.

Új szervezetek, új kapcsolatok – bővülő látókör

A terepmunka során több olyan szervezettel kerültünk kapcsolatba, akikről korábban nem volt tudomásunk, vagy akiket ugyan ismertünk, de korábban elzárkóztak az együttműködéstől. Ennek egyik kulcsa a SMART UA magyarországi partnereinek – az Evangélikus Diakóniának és a Jezsuita Menekültszolgálatnak – meglévő kapcsolati hálója volt. Ők közvetlen eléréssel, személyes ismertségen keresztül olyan szervezeteket is meg tudtak szólítani, akik számunkra elérhetetlenek voltak. Közvetítő szerepükkel aktívan hozzájárultak, hogy a kutatás releváns és a valóságot jobban tükröző képet adjon a hazai ukrajnai menekülttámogatási rendszerről.

Személyes kapcsolatok mint kulcstényezők

Bár a feltérképező kutatás elsődleges eszköze az online kérdőíves adatfelvétel (CAWI) volt, gyorsan világossá vált, hogy ez önmagában nem elegendő. Az alacsony válaszadási hajlandóság mögött több ok is meghúzódott, például a nyári időszakban zajló terepmunka, illetve a megcélzott csoport, a civil szervezetek túlterheltsége. Általános tapasztalattá vált, hogy a válaszadási hajlandóságot nagyban befolyásolta, hogy az adott szervezethez volt-e személyes kapcsolatunk. Így az eredményesség szempontjából döntőnek bizonyultak a telefonos és személyes megkeresések, mind a saját, mind a projektpartnerek kapcsolati hálója vonatkozásában. A személyes kapcsolatfelvétel továbbá járulékos hozadékkal (pl. plusz információk, kontaktok) is járt.

Kutatás mint kapcsolatépítés – és a közvetítő személyek szerepe

További tanulság volt, hogy külön figyelmet igényelnek azok a szervezetek – különösen az ukrán közösségi csoportok és önkormányzatok –, amelyek nagyfokú bizalmatlanságot mutattak. A rendelkezésre álló rövid idő alatt nem sikerült ezeknek a szervezeteknek a kutatásba való bevonása. Ugyanakkor a próbálkozások rámutattak, hogy e szervezetek kutatástól való elzárkózását a megfelelő „összekötő” személyek beazonosítása oldhatja. A közösségen belül hitelesnek számító személyekkel való kapcsolatépítés a kutatás további szakaszaiban is kulcsfontosságú lehet – ami egyben általános módszertani tanulság is minden olyan kutatásban, ahol zárt, bizalmatlan vagy politikailag érzékeny közegben kell adatot gyűjteni.

Pillanatkép, ami a változást is láttatja

A terepmunka során létrejött „pillanat-térkép” nem csupán a kutatás idején fennálló állapotot rögzítette, hanem – a személyes kapcsolatfelvételeknek köszönhetően – rámutatott a szolgáltatási térkép folyamatos átalakulására is. A kutatás során szerzett információk nyomán láthatóvá vált, hogyan tűnnek el kisebb szereplők, miként lépnek be új, nagyobb szervezetek, és hogyan alakulnak át a feladat- és felelősségi körök. Ezáltal a SMART UA kutatás nem csupán egy adott időpont képe, hanem egy mozgásban lévő rendszer lenyomata.

A SMART UA projekt feltérképezési kutatási fázisa azzal a tapasztalattal is járt számunkra, hogy a rugalmasság, a személyes jelenlét, valamint a kapcsolat- és bizalomépítés érdekében tett lépések legalább annyira fontosak, mint egy jól megtervezett kérdőív.

As part of the SMART UA project's mapping phase, we surveyed organisations in Hungary that work directly with refugees from Ukraine and provide various forms of housing assistance. The findings confirm that housing remains one of the most critical aspects shaping refugees' daily lives and their chances of integration.

Growing Needs, Shrinking Opportunities

According to the organisations consulted, housing needs have not decreased — in fact, in many cases, they have intensified as the war drags on and families' resources are depleted. However, many support schemes have expired, and new funding sources are increasingly difficult to access. Several organisations reported that, following the end of state or international funding, they can only continue their housing programmes in a limited form.

In the absence of substantial state involvement, the civil and church sectors have become the main providers of housing assistance, often taking on additional social and integration tasks alongside providing accommodation.

Support Schemes in Practice

Most organisations participating in the study provide short-term, targeted support, such as rent subsidies, temporary accommodation, or utility cost assistance. A few more complex, integrated housing programmes are also in operation, funded by the Asylum, Migration and Integration Fund (AMIF), yet these one- to two-year projects face significant challenges in maintaining their results over time.

Respondents noted that supported housing is typically time-limited, while the rental market remains expensive and discriminatory. Many organisations reported that landlords are reluctant to rent to refugees or refuse to sign formal rental contracts, which makes it impossible to access state or employer-based housing support schemes.

Organisational Cooperation and Partnerships

The responses highlight that collaboration is key to sustaining and making housing support effective. In several local cases, municipalities, church institutions, and civil organisations jointly provide housing or rental support – one offering infrastructure, another funding, and a third social accompaniment.

The research shows that these partnership models work, but they are not integrated into national frameworks: every cooperation is unique, project-based, and time-limited.

Beneficiary Needs and Target Groups

Organisations working on the ground emphasised that the Ukrainian refugee community in Hungary is highly diverse, and so are their housing needs. For working adults, the main priority is affordable rent and stable employment, while families with children seek security of tenure and community support. For elderly people, those with illnesses or disabilities, housing problems often intertwine with health and care-related difficulties. Meanwhile, Roma refugees face additional barriers due to discrimination on the rental market.

Most organisations agree that more flexible and needs-based support schemes are required. Current programmes are often restricted by legal status or project frameworks, excluding many in need. Particularly disadvantaged are dual (Hungarian–Ukrainian) citizens, including many Roma families from Zakarpattia, who — since a regulatory change in August 2024 — are no longer eligible for state-provided accommodation or for housing programmes financed through the Asylum, Migration and Integration Fund (AMIF).

Service Providers' Insights and Lessons

The findings suggest that housing support for Ukrainian refugees in Hungary currently relies mainly on local, cooperation-based initiatives. These partnerships demonstrate that civil and church actors can respond flexibly to emerging needs — at least as long as international funding remains available. In the long run, however, such models cannot replace state responsibility. Sustainable housing support requires committed and supportive state engagement, working in partnership with civil and church organisations.

Szervezeti tapasztalatok az ukrajnai menekültek lakhatási támogatásáról Magyarországon

A SMART UA projekt keretében folyó kutatás feltérképező szakaszában olyan magyarországi szervezeteket kérdeztünk meg, amelyek közvetlenül dolgoznak az ukrajnai menekültekkel, és valamilyen formában lakhatási segítséget nyújtanak. A válaszok alapján a lakhatás kérdése továbbra is az egyik legkritikusabb terület, amely meghatározza a menekültek mindennapi életét és integrációs esélyeit.

Növekvő igény, szűkülő lehetőségek

A szervezetek egybehangzó tapasztalata szerint a lakhatási igények nem csökkentek, sőt, sok esetben felerősödtek, ahogy a háború elhúzódik, és a tartalékok kimerülnek. A támogatások azonban részben kifutottak, új források pedig nehezen elérhetők. Több szervezet számolt be arról, hogy az állami vagy nemzetközi finanszírozás lezárultával csak korlátozottan tudják folytatni a lakhatási programokat.

A válaszokból az is kirajzolódik, hogy az állami szerepvállalás hiányában a civil és egyházi szektor vált a legfontosabb lakhatási szereplővé, miközben sokan közülük szociális vagy integrációs feladatokat is kénytelenek ellátni a lakhatás biztosítása mellett.

Támogatási formák a gyakorlatban

A kutatásban részt vevő szervezetek többsége rövid távú, célzott támogatásokat nyújt: bérleti díj-hozzájárulást, átmeneti szálláshelyet vagy rezsitámogatást. Néhány, komplexebb, lakhatást és

integrációt egyaránt támogató program is működik Menekültügyi Migrációs és Integrációs Alap (MMIA) forrásból, azonban az 1-2 éves projektek eredményeinek fenntarthatósága kérdéses.

A válaszadók szervezetek szerint a legnagyobb kihívás, hogy a támogatott lakhatások időben korlátozottak, és a bérleti piac továbbra is drágúló és diszkriminatív. Sokan számoltak be arról, hogy a tulajdonosok vonakodnak menekülteknek kiadni lakást, illetve nem hajlandók bérleti szerződést kötni, ami ellehetetleníti az állami vagy munkáltatói támogatások lehívását is.

Szervezeti együttműködések és partnerségek

A válaszokból jól látszik, hogy a lakhatási támogatások fenntartásához és hatékonyságához kulcsszerepe van az együttműködésnek. Több helyi példában önkormányzatok, egyházi intézmények és civil szervezetek közösen biztosítanak szálláshelyet vagy bérleti támogatást – az egyik fél az infrastruktúrát, a másik a finanszírozást, a harmadik pedig a szociális kísérést adja.

A kutatás egyik fontos tanulsága, hogy a partnerségi modellek működnek, de nincsenek rendszerszinten beépítve a hazai ellátásba – minden együttműködés egyedi, projektfüggő és időben korlátozott.

Ügyfélszükségletek és célcsoportok

A terepen dolgozó szervezetek szerint az ukrajnai menekültek köre nagyon sokszínű, ezért a lakhatási szükségletek is eltérőek. A dolgozó felnőttek számára elsősorban a megfizethető albérlet és a stabil munkahely a legfontosabb, míg a gyermekes családok az elhelyezés biztonságát és a közösségi támogatást keresik. Az idősek, betegek és fogyatékossággal élők esetében a lakhatási gondok gyakran egészségi problémákkal fonódnak össze, a roma származású menekültek pedig a bérleti piacon tapasztalható diszkrimináció miatt kerülnek hátrányba.

A szervezetek egybehangzóan úgy látják, hogy rugalmasabb, a különböző élethelyzetekhez igazodó támogatási formákra lenne szükség. A jelenlegi programok azonban jogi státuszhoz és projekthatárokhoz kötöttek, ami sokakat kizár. Különösen hátrányos helyzetben vannak a kettős (magyar–ukrán) állampolgárok, köztük sok kárpátaljai roma család, akik a 2024 augusztusában bevezetett szabályozás óta nem jogosultak sem állami szálláshelyre, sem az MMIA által finanszírozott lakhatási programokra.

Szolgáltatói tapasztalatok és tanulságok

A kutatás tapasztalatai szerint az ukrajnai menekültek lakhatásának támogatása ma elsősorban helyi, együttműködésen alapuló kezdeményezésekben valósul meg. Ezek a partnerségek bizonyítják, hogy az elsősorban civil és egyházi szereplők képesek rugalmasan reagálni a szükségletekre – amíg rendelkezésre állnak a nemzetközi források. Hosszabb távon azonban ezek a modellek nem helyettesíthetik az állami felelősségvállalást: a fenntartható lakhatási támogatásokhoz elkötelezett, támogató állami részvételre van szükség a civil és egyházi partnerekkel való együttműködésben.

Labour Market Services for Ukrainian Refugees in Hungary

As a continuation of the previous SMART UA mapping focused on housing support for refugees from Ukraine, this article examines the field of labour market services. The research behind this article mapped the services currently provided by organisations, while also identifying the missing forms of support and the effective practices that have already proven successful.

Labour Market Opportunities and Barriers

According to the experiences of the organizations participating in the research, the desire to work consistently strong among Ukrainian refugees and, in some cases, is even increasing. One key reason is the gradual withdrawal of humanitarian assistance and the reduction of programmes funded mainly by international donors. As family savings are depleted, employment has become the main path to securing a livelihood.

While refugees with temporary protection and dual (Hungarian–Ukrainian) citizenship may work in Hungary without a permit, their access to stable employment is still hindered by language barriers, the non-recognition of qualifications, childcare constraints, and discrimination. Many rely on informal employment channels, which often means precarious conditions and heightened vulnerability.

Services and Good Practices

Participating organisations offer a wide range of employment-related services, most often job-search counselling, CV preparation, career guidance, and Hungarian language or digital literacy courses. Some also provide individual mentoring, employer mediation, and psychosocial support, recognising that finding and keeping a job is not only an economic but also an emotional challenge.

Good practices include complex programmes that combine housing, language training, and employment support, most of which are currently funded through the AMIF (Asylum, Migration and Integration Fund). Yet these initiatives are grant-dependent, and without consistent monitoring or impact assessment, their effectiveness cannot be guaranteed.

Target Groups and Challenges

Field organisations observe very diverse life situations among refugees. For adults ready to work, the main obstacles are language skills and unrecognised qualifications; for women, childcare responsibilities and the lack of part-time jobs are critical barriers. Among older persons and people with disabilities, health conditions often limit employment opportunities.

A particularly vulnerable group are Roma refugees from Zakarpattia with dual citizenship, who are formally not under temporary protection but face similar living conditions, and encounter strong discrimination in both housing and employment. Although they are in principle eligible for employer-based housing support, low education levels, weak self-advocacy, and widespread informal employment – especially in construction – mean that few can access it in practice.

Partnerships and Sustainability

The research highlights that the successful labour-market integration of refugees depends on cooperation among civil, church, municipal, and state actors. Yet such cooperation tends to arise from necessity rather than strategy: civil and church organisations frequently shoulder responsibilities beyond their means to compensate for limited state engagement. Effective integration would require transparent funding frameworks and public data, for example on the number of people receiving employment-based housing or subsistence support.

Lessons and Conclusions

One of the most important lessons of the research is that the labour market integration of Ukrainian refugees is currently determined by two systems that operate side by side but communicate rarely with each other. On the state side, certain schemes exist – such as employment-linked housing support or incentives for inclusive workplaces offering services like Hungarian language classes or childcare. Meanwhile, civil and church actors operate their own employment and social services, but there is no structural coordination or data exchange between the two.

In the long term, genuine integration can only be achieved if cooperation and information-sharing between these systems become institutionalised, and if the state assumes the role of a committed, strategic partner in financing, designing, and coordinating employment and integration programmes.

Munkaerőpiaci szolgáltatások ukrajnai menekültek számára Magyarországon

A SMART UA projekt keretében korábban megvalósult, az ukrajnai menekültek számára nyújtott lakhatási támogatásokat feltérképező kutatás folytatásaként a jelen cikk, a munkaerőpiaci szolgáltatásokra fókuszál. Az írás hátterét adó kutatás a szervezetek jelenleg is működő szolgáltatásait gyűjtötte össze, feltárva egyúttal a hiányzó támogatási formákat és a már bevált, jó gyakorlatokat is.

Munkaerőpiaci lehetőségek és akadályok

A kutatásban részt vevő szervezetek tapasztalatai szerint az ukrajnai menekültek körében továbbra is erős, sőt sok esetben növekvő a munkavállalási szándék. Ennek egyik fő oka, hogy az elmúlt évben visszaszorultak a humanitárius támogatások és a szintén többségében külföldi forrásokból finanszírozott programok köre is jelentősen szűkült. Ahogy a családok tartalékai kimerülnek, a megélhetés biztosítása egyre inkább a munkavállaláson keresztül válik lehetségessé.

Az ukrajnai menekültek – menedékesek és kettős állampolgárok – ugyan munkavállalási engedély nélkül dolgozhatnak Magyarországon, a tényleges elhelyezkedést azonban továbbra is akadályozzák a nyelvi korlátok, a végzettségek el nem ismerése, a gyermekellátási nehézségek és a diszkrimináció. Mivel sokan informális csatornákon keresztül vállalnak munkát, a kiszolgáltatottság és a bizonytalan munkakörülmények továbbra is jellemzőek.

Szolgáltatások és jó gyakorlatok

A válaszadó szervezetek széles körben biztosítanak munkaerőpiaci szolgáltatásokat, leggyakrabban álláskeresési tanácsadást, önéletrajzírást, pályaorientációt, illetve magyar nyelvi és számítógépes képzést. Többen említettek egyéni mentorálást, munkáltatói közvetítést, illetve pszichológiai és szociális támogatást is, hiszen a munkavállalás sok esetben nem pusztán gazdasági, hanem mentális teher is.

Jó gyakorlatként említhetők azok a programok, amelyek komplex módon – a lakhatás, nyelvi képzés és foglalkoztatás összekapcsolásával – támogatják az ukrajnai menekültek beilleszkedését. Ezek jelenleg szinte kizárólag az MMIA (Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alap) forrásaiból valósulnak meg. A komplex szolgáltatás pályázati forrásfüggésén túl, a szakmai utánkövetés és hatásvizsgálat hiányában e projektek hatékonysága sem feltétlenül biztosított.

Célcsoportok és kihívások

A terepen dolgozó szervezetek szerint az ukrajnai menekültek körében nagyon eltérő élethelyzetek jelennek meg. A dolgozni akaró felnőttek számára a legnagyobb akadály a nyelvtudás hiánya és a képesítések el nem ismerése. A nők számára a kisgyermekek elhelyezése, illetve a részmunkaidős állások hiánya jelenti a fő nehézséget. Az idősek és fogyatékossággal élők esetében az egészségi állapot nehezíti a munkába állást.

Különösen sérülékeny csoportot alkotnak a kárpátaljai roma származású kettős (magyar–ukrán) állampolgárok, akik formálisan nem menedékesek, de élethelyzetük sok tekintetben hasonló. Őket a nyelvi akadályokon túl erőteljes diszkrimináció is sújtja mind a lakhatási, mind a foglalkoztatási piacon. Bár a munkáltatók által igényelhető lakhatási támogatásra elvileg ők is jogosultak, az alacsony iskolai végzettség, a gyenge önérdek-érvényesítés és a jellemzően informális, feketemunka-jellegű foglalkoztatás miatt kevesen tudnak élni ezzel a lehetőséggel.

Partnerségek és fenntarthatóság

A kutatás rámutatott, hogy az ukrajnai menekültek sikeres munkaerőpiaci integrációjának kulcsa a szereplők közötti együttműködés – civil, egyházi, önkormányzati és állami intézmények között. Jelenleg azonban az együttműködés inkább szükség- és szűkösségalapú, semmint stratégiai: a civil és egyházi szervezetek gyakran erőn felül próbálják pótolni az állami szerepvállalás hiányát. Az integráció hatékonyságához átlátható támogatási irányokra és nyilvános adatokra is szükség lenne – például a foglalkoztatási alapú lakhatási támogatásban vagy a megélhetési támogatásban részesülők számáról.

Tanulságok és következtetések

A kutatás egyik legfontosabb tanulsága, hogy az ukrajnai menekültek munkaerőpiaci integrációját ma két, egymás mellett működő, de alig kommunikáló rendszer határozza meg. Az állami oldalon elérhetők bizonyos támogatások – például a foglalkoztatási alapon igényelhető lakhatási támogatás vagy az inkluzív munkahelyek ösztönzése, amelyek elvben a menedékesek szükségleteire reagálnának (magyar nyelvi képzés, gyermekfelügyelet stb.). A civil és egyházi szervezetek ezzel párhuzamosan saját munkaerőpiaci és szociális szolgáltatásaikat működtetik, de strukturális összekapcsolódás nincs a két rendszer között.

Hosszabb távon a sikeres integráció csak akkor valósulhat meg, ha a két rendszer közötti együttműködés és adatmegosztás intézményesül, és az állam valódi, elkötelezett partnerként lép fel a foglalkoztatási és integrációs programok finanszírozásában, tervezésében és koordinálásában.

Housing in insecurity – the housing situation of Ukrainian refugees through the lens of a Hungarian survey

In the final phase of the SMART UA project's comprehensive, housing-focused research, a needs assessment was conducted among Ukrainian refugees. This phase was preceded by desk research, organisational mapping and the identification of good practices. The online questionnaire was distributed by civil society and faith-based aid organisations among their clients; therefore, the findings do not reflect the entire Ukrainian refugee population in Hungary, but rather the situation of households already connected to the civil support system.

Most respondents are women, with a particularly high proportion of mothers with young children. Half of the sample (N=167) belongs to the 35–54 age group, suggesting that many left behind relatively stable livelihoods in Ukraine. In terms of education, people with higher education are overrepresented: nearly 60 percent hold a university degree, while a further quarter have completed secondary education.

Almost three quarters of respondents have been living in Hungary for more than three years, most of them having arrived in spring 2022. This indicates that even after an extended period of time, many households within the civil support system are still unable to sustain their housing independently. Eighty-four percent of the sample are Ukrainian citizens under temporary protection, while the proportion of dual citizens is lower. This reflects the fact that the main funding source of support organisations (the Asylum, Migration and Integration Fund) supports third-country nationals.

The picture that emerges regarding housing conditions clearly shows the dominance of the private rental market. Three quarters of respondents live in privately rented apartments or houses, while an additional 11 percent rent a single room in such properties. Although to a lesser extent, some respondents live in guesthouses or hostels, pointing to the lack of long-term housing solutions. Employer-provided accommodation and refugee shelters play only a marginal role.

This distribution indicates that the housing of Ukrainian refugees is almost entirely embedded in market conditions, with institutional or state-supported housing solutions appearing only sporadically. The vast majority of dwellings are privately owned, with only a negligible share linked to civil, church-based or municipal providers.

The burden of housing costs is highly differentiated. While 77 percent of households cover their housing expenses partly or entirely on their own, nearly one quarter rely fully on other actors—primarily civil and faith-based organisations—to pay for their housing. This delineates a clearly identifiable and particularly vulnerable group, for whom the withdrawal of support would result in immediate housing crisis.

Housing does not appear solely as a financial issue. A significant share of respondents received additional assistance with purchasing furniture and household equipment, renovating their homes, or communicating with landlords, as well as social and legal counselling. These findings highlight that housing problems also have legal, administrative and everyday life dimensions.

At the core of housing insecurity lies affordability. The vast majority of respondents feel that their financial situation makes stable housing difficult or impossible. Ninety-three percent identified high rents as a major problem, and 70 percent reported that affordable dwellings are too small or of poor quality. The lack of stable, formally registered employment further exacerbates the situation: many employed respondents work informally, rendering their income "invisible" to landlords and increasing mistrust.

Entry into the housing market is also hindered by documentation and legal barriers. One quarter of respondents face difficulties due to the lack of a bank account, employment contract or address registration card—documents frequently required by landlords. Language barriers further compound these challenges: half of respondents stated that insufficient Hungarian language skills pose a serious obstacle to finding housing, understanding contracts and handling administrative procedures.

Experiences of discrimination are also widespread. Nearly half of respondents reported that landlords are reluctant to rent to refugees, and two thirds believe that families with young children are particularly likely to be rejected. Dual citizens in the sample reported such discrimination significantly less frequently.

Household composition itself places additional pressure on housing conditions. More than half of respondents live in households of two or three people, while nearly 40 percent share a dwelling or room with four or more people. The sample is dominated by households with children, and multi-generational living arrangements are also common. As a result, overcrowding becomes a structural problem. Families are often forced to live in spaces smaller than their needs, which in the long run carries not only comfort-related but also psychological risks.

One quarter of respondents plan to move in the near future, while more than one third are uncertain. The intention to move is driven primarily by financial reasons: unaffordable rents, rising housing costs and the risk of losing housing support. The quality and size of the dwelling also appear as factors, but with less weight.

The ranking of needs is clear. Ninety-two percent of respondents identified financial support as the most important form of assistance. This is followed by support for furniture and household equipment, interpretation and translation services, help with finding housing, and social work and legal counselling. These findings demonstrate that housing support cannot be reduced to paying rent alone; rather, complex and multidimensional interventions are required.

One of the most important conclusions of the research is that the lack of housing security is not an isolated problem. It is closely linked to employment, children’s schooling, access to healthcare and overall integration prospects. In the current situation, civil and church-based organisations are filling systemic gaps, while their funding remains project-based and time-limited.

Based on the survey data, it is clear that the housing situation of Ukrainian refugees in Hungary is not a temporary humanitarian issue but a long-term structural challenge. Addressing it effectively requires the simultaneous presence of affordability, legal and administrative security, and social support—and cannot rely solely on civil society capacities.

Lakhatás bizonytalanságban – az ukrajnai menekültek lakhatási helyzete egy magyarországi survey tükrében

A SMART UA projekt komplex, lakhatásfókuszú kutatásának záró szakaszában ukrajnai menekültek körében végeztünk szükségletfelmérést, amelyet korábban desk research, szervezeti feltérképezés és jó gyakorlatok azonosítása előzött meg. Az online kérdőívet civil és egyházi segítőszervezetek osztották meg ügyfeleik körében, ezért az eredmények nem a teljes menekültpopulációt, hanem a civil ellátórendszerhez kapcsolódó háztartások helyzetét tükrözik.

A válaszadók többsége nő, különösen magas a kisgyermekes anyák aránya. A minta (N=167) fele a 35–54 éves korosztályba tartozik, ami arra utal, hogy sokan stabil egzisztenciát hagytak hátra Ukrajnában. Iskolai végzettség szerint felülreprezentáltak a felsőfokú végzettséggel rendelkezők, közel 60 százalékuk diplomás, további egynegyedük érettségizett.

A válaszadók közel háromnegyede több mint három éve él Magyarországon, döntő részük 2022 tavaszán érkezett. Ez arra utal, hogy a civil ellátórendszerben ma is nagy számban vannak jelen olyan háztartások, amelyek hosszabb idő után sem tudják önállóan megtartani lakhatásukat. A minta 84 százaléka ideiglenes védelemben részesülő ukrán állampolgár, míg a kettős állampolgárok aránya alacsonyabb, ami összefügg azzal, hogy a segítőszervezetek fő finanszírozási forrása (Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alap) alapvetően harmadik országbeli állampolgárok támogatását teszi lehetővé.

A lakhatási körülményekről kirajzolódó kép egyértelműen a magánbérleti piac dominanciáját mutatja. A válaszadók háromnegyede magánlakásban vagy magánházban él, további 11 százalékuk egy ilyen ingatlan egyetlen szobájában. Bár kisebb arányban, de jelen vannak a panziókban, hostelekben élők is, ami a hosszú távú lakhatási megoldások hiányára utal. A munkáltató által biztosított szállás és a menekültszállók szerepe marginális.

Ez a megoszlás azt jelzi, hogy az ukrajnai menekültek lakhatása szinte teljes egészében a piaci viszonyok közé szorul, intézményes vagy állami lakhatási struktúrák csak elvétve jelennek meg. A lakások döntő többsége magántulajdonban van, és csak elenyésző arányban kötődnek civil, egyházi vagy önkormányzati fenntartóhoz.

A költségek viselése ugyanakkor rendkívül differenciált. A háztartások 77 százaléka részben vagy egészében maga fizeti a lakhatását, de a válaszadók közel egynegyedének a lakhatási kiadásait teljes egészében más szereplők – elsősorban civil és egyházi szervezetek – fedezik. Ez egy jól körülhatárolható, különösen sérülékeny csoportot rajzol ki; esetükben ugyanis a támogatások megszűnése közvetlen lakhatási válságot eredményezne.

A lakhatás nem pusztán pénzügyi kérdésként jelenik meg. A válaszadók jelentős része kapott kiegészítő segítséget bútorok, háztartási eszközök beszerzéséhez, lakásfelújításhoz, vagy a bérbeadóval való kapcsolattartáshoz, valamint részesült szociális és jogi tanácsadásban. Ezek azt mutatják, hogy a lakhatási problémák jogi, adminisztratív és életviteli dimenziókkal is rendelkeznek.

A lakhatási bizonytalanság hátterében mindenekelőtt a megfizethetőség áll. A válaszadók túlnyomó többsége úgy érzi, hogy anyagi helyzete csak nehezen vagy egyáltalán nem teszi lehetővé a stabil lakhatást. A magas bérleti díjakat 93 százalékuk jelölte meg problémaként, és 70 százalékuk szerint a megfizethető lakások túl kicsik vagy rossz minőségűek. A rendszeres, bejelentett munkaviszony hiánya tovább rontja a helyzetet: a foglalkoztatottak jelentős része informálisan dolgozik, ami a bérbeadók számára „láthatatlan” jövedelmet jelent, és növeli a bizalmatlanságot.

A lakhatási piacra való belépést a dokumentációs és jogi akadályok is nehezítik. A válaszadók egynegyede számára gondot okoz, hogy nincs bankszámlája, munkaszerződése vagy lakcímkártyája, amelyeket a bérbeadók gyakran elvárnak. A nyelvi korlátok tovább súlyosbítják a helyzetet: a válaszadók fele szerint a nem megfelelő magyar nyelvtudás komoly akadályt jelent a lakáskeresésben, a szerződések értelmezésében és az adminisztratív ügyintézésben.

A diszkriminációs tapasztalatok szintén erősek. A válaszadók közel fele számolt be arról, hogy a bérbeadók nem szívesen adnak ki lakást menekülteknek, és kétharmaduk szerint a kisgyermekes családokat különösen gyakran éri elutasítás. A mintába került kettős állampolgárok lényegesen ritkábban tapasztalnak ilyen típusú diszkriminációt.

A háztartások összetétele önmagában is erős nyomást gyakorol a lakhatási feltételekre. A válaszadók több mint fele két- vagy háromfős háztartásban lakik, és közel 40 százalékuk négy vagy annál több fővel osztozik egy lakáson vagy szobán. A minta döntő részét gyermekes háztartások alkotják, és számottevő arányban jelennek meg többgenerációs együttélések is. Mindezek következményeként a túlzsúfoltság strukturális problémává válik. A családok gyakran kénytelenek az igényeiknél kisebb lakásban élni, ami hosszabb távon nemcsak komfort-, hanem pszichés kockázatokat is hordoz.

A válaszadók negyede tervezi, hogy a közeljövőben elköltözik, további több mint egyharmaduk bizonytalan ebben. A költözési szándék mögött elsősorban anyagi okok állnak: a megfizethetetlenség, a bérleti díjak emelkedése, illetve a lakhatási támogatások megszűnésének kockázata. A lakás minősége és mérete is megjelenik, de kisebb súllyal.

Az igények rangsora egyértelmű: a válaszadók 92 százaléka szerint továbbra is a pénzügyi támogatás a legfontosabb. Ezt követik a bútorokra és háztartási eszközökre vonatkozó segítségigények, a tolmácsolás és fordítás, a lakáskeresésben való közreműködés, valamint a szociális munka és jogi tanácsadás. Ezek az adatok azt mutatják, hogy a lakhatási támogatás nem redukálható pusztán a bérleti díj kifizetésére: komplex, többdimenziós beavatkozásokra lenne szükség.

A kutatás egyik legfontosabb tanulsága, hogy a lakhatási biztonság hiánya nem elszigetelt probléma. Szorosan összefügg a munkavállalással, a gyermekek iskoláztatásával, az egészségügyi ellátáshoz való hozzáféréssel és általában az integráció esélyeivel. A jelenlegi helyzetben a civil és egyházi szervezetek rendszerszintű hiányokat pótolnak, miközben finanszírozásuk projektalapú és időben korlátozott.

A survey adatai alapján világosan látszik: az ukrajnai menekültek lakhatása Magyarországon nem átmeneti humanitárius kérdés, hanem hosszú távú strukturális kihívás. Ennek kezelése csak akkor lehet hatékony, ha a megfizethetőség, a jogi-adminisztratív biztonság és a szociális támogatás egyszerre jelenik meg, és nem kizárólag civil kapacitásokra épül.

Labour Market Participation of Ukrainian Refugees In Hungary Through the Lens of a Survey

In the final phase of the SMART UA project's comprehensive, labour market–focused research, a needs assessment was conducted among Ukrainian refugees. This phase was preceded by desk research, organisational mapping and the identification of good practices. The online questionnaire was distributed by civil society and faith-based aid organisations among their clients; therefore, the findings do not reflect the entire population of Ukrainian refugees in Hungary, but rather the situation of households connected to the civil support system.

Most respondents are women, the vast majority of households include children, and half of the sample (N=156) belongs to the 35–54 age group. This suggests that for many, forced displacement represents a disruption of an already established professional life rather than a young-age mobility experience.

Not a lack of willingness

Survey data clearly show that labour market integration is not constrained by a lack of motivation. Although only 40 percent of respondents are currently employed, nearly half of those who are not working explicitly identify themselves as jobseekers. This indicates that willingness to work is widespread, while low employment levels are primarily the result of access barriers and structural constraints.

Social and household circumstances further narrow room for manoeuvre. Only 8 percent of respondents live alone; more than half live in two- or three-person households, and nearly 40 percent share a dwelling with four or more people. The high proportion of households with children and multi-generational living arrangements means that employment decisions are often not individual choices but family-level coordination issues. Childcare responsibilities and the care of elderly or ill family members directly shape what types of work are realistically feasible. This is compounded by health-related vulnerability: 40 percent of respondents reported having a health condition that limits daily activities, and nearly one quarter of households include someone who requires daily assistance.

Employment and structural differences

Employment levels – 40% – differ markedly across social groups. Particularly telling is the inverse relationship between education and employment: respondents with lower level of education show a higher employment rate (55%) than those with tertiary degrees (35%). This indicates that higher human capital does not automatically translate into advantage. When qualifications are not recognised, language skills are insufficient for professional work, or access to regulated professions is restricted, higher education may slow rather than accelerate labour market integration.

Age is also a determining factor. Employment is highest among those aged 35–54 (46%), while it drops sharply among respondents over 54, where only 22 percent are employed. For older refugees, health issues, difficulties in language acquisition and structural barriers to labour market reintegration accumulate.

Legal status also matters. Nearly 60 percent of dual citizens are employed, compared to only 36 percent of those under temporary protection. This difference reflects not so much legal entitlement as disparities in linguistic, school qualification, cultural and institutional embeddedness.

The quality of employment

Sixty percent of employed respondents work full time, while 40 percent are engaged in part-time or casual work. These arrangements are often not the result of flexible choice but of forced compromise, shaped by caregiving responsibilities, language barriers and insecure working conditions.

Employment is also highly concentrated by sector. The main entry points are services, industry/manufacturing and healthcare, while other sectors—such as education—appear only sporadically. This suggests that the labour market is open to refugees not across a wide range of competencies, but primarily in a limited number of sectors with lower entry thresholds.

Language as a gateway to the labour market

Lack of language proficiency is one of the most decisive barriers. Nearly 60 percent of respondents identified language difficulties as an obstacle to job search, and around two thirds believe that with adequate Hungarian language skills they could work in jobs matching their qualifications.

Language thus functions not merely as a technical requirement, but as a key determinant of occupational matching. Yet despite the fact that nearly half of respondents consider language training necessary, only about one third have ever participated in a course. This is due not only to limited capacity, but also to shift work, lack of childcare and transportation difficulties. Language disadvantage therefore emerges not as an individual shortcoming, but as a structural problem.

Qualifications and downward mobility

Recognition of qualifications operates as a mobility channel only for a narrow segment. Only around one fifth of respondents initiated the recognition of their qualifications, and among those who applied, recognition was achieved in the vast majority of cases. In parallel, more than 40 percent of respondents already experience the non-recognition of their qualifications or professional credentials as a barrier during job search, suggesting that many lack adequate information about when and how recognition procedures should be initiated.

While half of respondents consider it important to work in jobs matching their qualifications, only 22 percent believe they could easily find such employment in Hungary. Nearly half of those who are employed work in positions that are not, or only partially, related to their previous education and professional experience. Entry into the labour market therefore often entails downward mobility, implying a partial loss of accumulated human capital.

Care responsibilities and mobility constraints

Reconciling work and family responsibilities is one of the most significant structural challenges. More than 60 percent of respondents report difficulties in balancing employment and caregiving duties, and 34 percent identify lack of childcare as a direct barrier to employment.

Transportation barriers are also substantial. Forty percent of respondents report that distance to the workplace and mobility constraints hinder access to employment. In many cases, these limitations exclude certain job opportunities altogether.

Openness and insecurity

Forty percent of respondents perceive employers as generally open to employing refugees. At the same time, nearly one fifth of jobseekers explicitly look for workplaces where they can be sure they will not face discrimination. This duality suggests that alongside formal openness, safety and equal treatment cannot yet be taken for granted.

Not a lack of motivation, but a lack of conditions

Overall, the survey paints a clear picture: labour market integration of Ukrainian refugees is not hindered by a lack of individual willingness. Most respondents want to work and seek employment that is compatible with family responsibilities and matches their qualifications. The main obstacles lie in missing structural conditions: limited access to language training, difficulties in the recognition of qualifications, lack of caregiving infrastructure, and transportation and administrative barriers.

Based on the findings, labour market integration in Hungary emerges not as an attitudinal issue, but as an institutional and infrastructural one. As long as these conditions do not improve, willingness to work alone cannot translate into stable and sustainable labour market participation.

Az ukrajnai menekültek munkaerőpiaci helyzete Magyarországon egy survey tükrében

A SMART UA projekt komplex, munkaerőpiaci fókuszú kutatásának záró szakaszában ukrajnai menekültek körében végeztünk szükségletfelmérést, amelyet desk research, szervezeti feltérképezés és jó gyakorlatok azonosítása előzött meg. Az online kérdőívet civil és egyházi segítőszervezetek osztották meg ügyfeleik körében, ezért az eredmények nem a teljes ukrajnai menekültpopulációt, hanem a civil ellátórendszerhez kapcsolódó háztartások helyzetét tükrözik.

A válaszadók (N=156) többsége nő, a háztartások döntő részében gyermekes családok élnek, és a minta fele a 35–54 éves korosztályba tartozik. Ez arra utal, hogy sokan egy már kialakult szakmai élet megszakításaként élik meg a kényszerű újrakezdést.

Nem az akarat hiányzik

A survey adatai egyértelműen azt mutatják, hogy a munkaerőpiaci integrációt nem a motiváció hiánya korlátozza. Ugyan a mintába kerültek 40 százaléka dolgozik csak jelenleg, azonban a nem dolgozók közel fele kifejezetten álláskeresőnek tekinti magát. Ez arra utal, hogy a munkavállalási szándék széles körben jelen van, az alacsony foglalkoztatottság mögött sokkal inkább hozzáférési és strukturális akadályok állnak.

A társadalmi és háztartási helyzet eleve szűkíti a mozgásteret. A válaszadók mindössze 8 százaléka él egyedül, több mint fele két- vagy háromfős háztartásban, és közel 40 százalékuk négy vagy annál több fővel osztozik egy lakáson. A gyermekes és többgenerációs háztartások magas aránya azt jelenti, hogy a munkavállalás sok esetben nem egyéni döntés, hanem családi szervezési kérdés: a gyermekfelügyelet, az idős vagy beteg hozzátartozók gondozása közvetlenül befolyásolja a vállalható munkát. Ezt tovább erősíti az egészségi sérülékenység: a válaszadók 40 százaléka jelezte, hogy van olyan betegsége vagy egészségügyi problémája, amely akadályozza a mindennapi tevékenységeit, és a háztartások közel egynegyedében él olyan személy, aki napi segítségre szorul.

Foglalkoztatottság és strukturális különbségek

A foglalkoztatottság szintje – 40% – markánsan eltér bizonyos társadalmi csoportok között. Különösen beszédes, hogy az alacsonyabb végzettségűek körében magasabb a foglalkoztatottak aránya (55%), mint a diplomásoknál (35%). Ez azt mutatja, hogy a magasabb humántőke önmagában nem jelent előnyt: ha a végzettségek nem ismerhetők el, a nyelvtudás nem elegendő a szakmai munkához, vagy a szakmákba való belépés akadályozott, akkor a képzettség inkább lassítja, mint gyorsítja az integrációt.

Az életkor is meghatározó: a 35–54 évesek körében a legmagasabb a foglalkoztatottság (46%), míg az 54 év felettieknél már csak 22 százalék. Az idősebbek esetében az egészségi állapot, a nyelvtanulás nehézségei és a munkaerőpiaci reintegráció strukturális akadályai összeadódnak.

Jelentős különbség mutatkozik jogállás szerint is: a kettős állampolgárok közel 60 százaléka dolgozik, míg az ideiglenes védelemben részesülők esetében ez az arány mindössze 36 százalék. Ez nem elsősorban jogi jogosultsági kérdés, hanem nyelvi, végzettségbeli, kulturális és intézményi beágyazottsági különbségeket tükröz.

A foglalkoztatás minősége

A dolgozók 60 százaléka teljes munkaidőben foglalkoztatott, ugyanakkor 40 százalékuk részmunkaidőben vagy alkalmi jelleggel dolgozik. Ezek a formák sokszor nem rugalmas választást, hanem kényszerű kompromisszumot jelentenek: alkalmazkodást a gondozási terhekhez, a nyelvi korlátokhoz és a bizonytalan munkafeltételekhez.

Ágazati szinten a foglalkoztatás erősen koncentrálódik: fő belépési pontot a szolgáltatások, az ipar–gyártás és az egészségügy jelentenek, míg más szektorok – például az oktatás – csak szórványosan jelennek meg. Ez azt mutatja, hogy a munkaerőpiac nem a kompetenciák sokféleségére, hanem néhány alacsonyabb belépési küszöbű szektorra „nyitott” a menekültek számára.

Nyelv, mint kapu a munkaerőpiachoz

A nyelvtudás hiánya az egyik legmeghatározóbb akadály. A válaszadók közel 60 százaléka jelölte meg a nyelvi korlátokat a munkakeresést hátráltató tényezők között, és mintegy kétharmaduk úgy véli, megfelelő magyar nyelvtudással a végzettségének megfelelő munkát tudna vállalni.

A nyelv tehát nem pusztán technikai feltétel, hanem a foglalkozási illeszkedés kulcsa. Mégis, bár a válaszadók közel fele szükségesnek tartaná a nyelvi képzést, csak mintegy egyharmaduk vett részt valaha tanfolyamon. Ennek oka nemcsak a kapacitáshiány, hanem a többműszakos munkarend, a gyermekfelügyelet hiánya és a közlekedési nehézségek is. A nyelvi hátrány így nem egyéni hiányosság, hanem strukturális probléma.

Képesítések és lefelé irányuló mobilitás

A képesítések elismerése szűk körben működő mobilitási csatorna. A válaszadók alig ötöde kezdeményezte végzettsége elismerését, és az igénylők túlnyomó többsége sikeresen meg is kapta azt. Ezzel párhuzamosan a megkérdezettek több mint 40 százaléka már a munkakeresés során is akadályként szembesül a végzettség vagy szakképesítés el nem ismerésével, ami arra utal, hogy sokan nem rendelkeznek megfelelő információval az elismerési eljárások lehetőségéről vagy szükségességéről.

Miközben a megkérdezettek fele fontosnak tartja, hogy végzettségének megfelelő munkát végezzen, csupán 22 százalék gondolja úgy, hogy könnyen találna ilyen állást Magyarországon. A dolgozók közel fele olyan munkát végez, amely egyáltalán nem, vagy csak részben kapcsolódik korábbi végzettségéhez. A belépés így sok esetben lefelé irányuló mobilitással jár, ami a humán tőke részleges „elvesztését” jelenti.

Gondozási terhek és mobilitási korlátok

A munka és a családi kötelezettségek összeegyeztetése az egyik legfontosabb strukturális kihívás. A válaszadók több mint 60 százaléka szerint nehéz egyensúlyt teremteni a munka és a gondozási feladatok között, és 34 százalékuk a gyermekfelügyelet hiányát közvetlen akadályként jelöli meg.

A közlekedési nehézségek szintén jelentősek: a válaszadók 40 százaléka szerint a munkahely távolsága és a közlekedési korlátok hátráltatják a munkába állást. A mobilitási akadályok sok esetben eleve kizárják az elérhető állások egy részét.

Nyitottság és bizonytalanság

A válaszadók 40 százaléka szerint a munkáltatók alapvetően nyitottak a menekültek foglalkoztatására, ugyanakkor az álláskeresők közel egyötöde kifejezetten olyan munkahelyet keres, ahol biztos lehet abban, hogy nem éri diszkrimináció. Ez a kettősség azt mutatja, hogy a formális nyitottság mellett a biztonság és az egyenlő bánásmód továbbra sem magától értetődő.

Nem a motiváció hiányzik, hanem a feltételek

A survey összképe egyértelmű; az ukrajnai menekültek munkaerőpiaci integrációját nem az egyéni szándék hiánya akadályozza. A válaszadók többsége dolgozni szeretne, és olyan munkát keres, amely összeegyeztethető a családi kötelezettségekkel és megfelel a képesítésének. A problémát a strukturális feltételek hiánya jelenti: a nyelvtanulási lehetőségek korlátozottsága, a képesítések elismerésének nehézségei, a gondozási infrastruktúra hiánya, valamint a közlekedési és adminisztratív akadályok. A kutatás alapján a munkaerőpiaci integráció Magyarországon nem attitűd-, hanem intézményi és infrastrukturális kérdés. Amíg ezek a feltételek nem javulnak, a munkavállalási szándék önmagában nem tud tartós munkaerőpiaci részvétellé válni.

Rapid Assessment, Targeted Support a New Tool To Support the Labour Market Integration of Ukrainian Refugees

Why was a new tool needed?

Research conducted within the project—including desk research, organisational mapping and needs assessment—consistently showed that the assessment of refugees' labour market situations is often fragmented and non-standardised. Service providers rely on different approaches, which makes it difficult to identify support needs accurately and to coordinate interventions effectively.

To address this gap, a jointly developed, standardised assessment tool was created within the SMART UA project, supporting both professional decision-making and comparability across cases.

What does the skills assessment tool do?

The tool is a short, structured questionnaire that can be completed in 15–20 minutes and captures key dimensions of employability.

Rather than a full life-history interview, it provides a rapid assessment: its purpose is to identify factors that support or hinder access to employment and to inform individual support plans.

The tool covers several key areas, including: legal status and access to employment, education and work experience, language skills, digital competences, transferable (soft) skills, as well as goals and support needs.

The scoring system is straightforward: higher scores indicate greater labour market readiness, while lower scores point to more significant barriers. At the same time, the different dimensions are not weighted equally: language skills and legal status function as entry conditions, while other competences shape longer-term integration trajectories.

Beyond the "average beneficiary"

One of the key strengths of the tool is that it does not assume an "average refugee profile", but captures diverse life situations. Our previous research has shown that language barriers, childcare responsibilities, health conditions and difficulties in recognising qualifications can each constitute significant obstacles—and in combination, they tend to reinforce one another.

The tool reflects this complexity: rather than identifying a single deficit, it examines how different factors interact to shape the realistic prospects of labour market participation.

How can it be used in practice?

The tool was specifically developed for use by social workers and service providers within the SMART UA project. Several core principles guide its use: it is a screening tool, not a diagnostic instrument; its purpose is to assess the current situation rather than reconstruct a full life trajectory. The results are not final evaluations, but starting points for further professional work: they help identify key barriers and define the next steps in the support process.

What is its added value?

The main added value of the skills assessment tool lies in its ability to structure often fragmented information. It enables practitioners to quickly identify the key barriers in a given case—whether related to language skills, childcare responsibilities, digital competences or the recognition of qualifications.

This is particularly important for a target group where labour market integration is shaped not by a single factor, but by multiple, interrelated constraints.

Next steps

The tool is the result of a joint development process among organisations participating in the SMART UA project, carried out under the professional leadership of Szociometrum Ltd., with the involvement of both researchers and practitioners.

The tool has already been tested by several service providers, and the next step is the introduction of a digital version and its wider application. In the longer term, it is expected to support not only individual case management, but also programme design and service development, contributing to more tailored and effective support for Ukrainian refugees.

Gyors helyzetkép, célzott támogatás. Egy új eszköz az ukrajnai menekültek munkaerőpiaci integrációjához

Miért volt szükség új eszközre?

A projekt során végzett kutatások – desk research, intézményi feltérképezés és szükségletfelmérés – egyaránt azt mutatták, hogy a menekültek munkaerőpiaci helyzetének feltárása és támogatása nem egységes. A szolgáltatók eltérő szempontok szerint mérik fel az ügyfelek helyzetét, ami megnehezíti a támogatási szükségletek pontos azonosítását és a beavatkozások összehangolását.

Erre a problémára válaszul jött létre a SMART UA projektben egy közösen fejlesztett, standardizált mérőeszköz, amely egyszerre segíti a szakmai döntéshozatalt és teszi összehasonlíthatóvá az egyes eseteket.

Mit tud a skills assessment tool?

Az eszköz egy rövid, 15–20 perc alatt kitölthető, strukturált kérdőív, amely a foglalkoztathatóság szempontjából kulcsfontosságú dimenziókat méri.

Nem teljes életútinterjú, hanem gyors helyzetfelmérés: célja, hogy feltárja a munkavállalást segítő és akadályozó tényezőket, és alapot adjon az egyéni támogatási tervekhez.

A felmérés többek között a jogi státuszt és a munkavállalást befolyásoló körülményeket, a végzettséget és munkatapasztalatot, a nyelvtudást, a digitális és átvihető (soft) készségeket, valamint a célokat és támogatási szükségleteket vizsgálja.

A pontozási rendszer egyszerű: a magasabb pontszám kedvezőbb munkaerőpiaci helyzetet, az alacsonyabb pontszám jelentősebb akadályokat jelez. Ugyanakkor a különböző dimenziók nem azonos súllyal jelennek meg: a nyelvtudás és a jogi státusz belépési feltételek, míg más készségek inkább a hosszabb távú beilleszkedési pályákat alakítják.

Nem „átlagos ügyfelekre” szabva

Az eszköz egyik legfontosabb erőssége, hogy nem egy „átlagos menekült” modelljéből indul ki, hanem különböző élethelyzeteket képes megragadni. A kutatásainkból jól látszik, hogy a nyelvtudás hiánya, a gyermekgondozási feladatok, az egészségi állapot vagy a végzettségek elismerésének nehézségei önmagukban is komoly akadályt jelenthetnek, együtt pedig egymást erősítik.

A mérőeszköz ezt a komplexitást ragadja meg: nem egyetlen hiányt azonosít, hanem azt vizsgálja, hogy az egyes tényezők együtt hogyan határozzák meg a munkavállalás realitását.

Hogyan használható a gyakorlatban?

Az eszközt kifejezetten szociális munkások és szolgáltatók számára fejlesztettük a SMART UA projekt keretében. A használat során néhány alapelv különösen fontos: a mérőeszköz egy gyors szűrő, nem diagnózist állít fel; a cél a jelenlegi helyzet feltérképezése, nem a teljes életút elemzése.

Az eredmények nem végső értékelést jelentenek, hanem a további szakmai munka kiindulópontját, vagyis segítenek azonosítani a fő akadályokat, és kijelölni a következő lépéseket.

Mi a valódi hozzáadott érték?

A skills assessment tool legnagyobb erőssége, hogy strukturálja a gyakran széttartó információkat. Segítségével gyorsan láthatóvá válik, hogy egy adott ügyfél esetében mi jelenti a fő akadályt – például a nyelvtudás hiánya, a gyermekfelügyelet hiánya, a digitális készségek hiánya vagy a végzettségek elismerésének problémája.

Ez különösen fontos egy olyan célcsoport esetében, ahol a munkaerőpiaci integráció nem egyetlen tényezőn múlik, hanem több, egymással összefonódó korláton.

Következő lépések

Az eszköz a SMART UA projektben részt vevő szervezetek közös fejlesztésének eredménye, amely a Szociometrum Kft. szakmai vezetésével valósult meg, kutatók és gyakorlati szakemberek együttműködésében.

A mérőeszköz több szolgáltatónál már tesztelésre került, a következő lépés pedig a digitális verzió bevezetése és az eszköz szélesebb körű alkalmazása. A várakozások szerint az eszköz nemcsak az egyéni esetkezelésben, hanem a szolgáltatásfejlesztés és programtervezés szintjén is hasznos lehet: hozzájárulhat ahhoz, hogy a támogatások jobban igazodjanak az érintettek valós helyzetéhez és szükségleteihez.

What Makes Housing Support Sustainable? Lessons from the SMART UA Housing Webinar

Affordable housing is more than financial support – shared lessons from three countries

The SMART UA Transnational Housing Webinar showcased the results of research and practical interventions carried out in Hungary, Romania and Slovakia. Beyond presenting national experiences, the event aimed to identify common challenges and highlight approaches that can contribute to more sustainable housing solutions for Ukrainian refugees.

Housing challenges are remarkably similar

Although the three countries differ in their legal and institutional frameworks, the research revealed strikingly similar patterns. High rental costs, heavy reliance on the private rental market, language barriers and landlords' reluctance to rent to refugees emerged as common challenges across all three countries. Participants also agreed that project-based financial assistance alone cannot ensure long-term housing stability.

The Romanian research highlighted the widespread use of informal rental agreements and the persistence of discrimination in the housing market. The Slovak findings pointed to the shortage of affordable housing and weak coordination between housing and integration policies. In Hungary, research demonstrated that housing stability is closely linked to employment opportunities, social work and personalised support.

Housing stability requires integrated support

One of the strongest messages emerging from the webinar was that financial assistance alone is rarely sufficient. Successful housing programmes in all three countries combine financial support with social work, housing counselling, legal assistance, interpretation, and mediation between landlords and refugee households.

Hungarian partners presented housing-related training, individual counselling, language support and landlord databases as key elements of their approach. Similar awareness-raising and counselling activities were introduced in Romania, while Slovak partners highlighted municipal integration centres, reliable housing matching services and transitional housing models as examples of promising practice.

Shared lessons for Europe

Despite national differences, the overall conclusions were remarkably consistent. Housing support is most effective when it is linked to employment services, language learning, legal counselling and ongoing social support rather than being provided as a stand-alone intervention.

Across all three countries, speakers emphasised that personalised case management, trust-building and close cooperation between municipalities, civil society organisations, churches and private landlords are essential for achieving sustainable housing outcomes.

From research to practice

One of the key achievements of the SMART UA project has been its ability to translate research into practical solutions. Needs assessments, organisational mapping and the identification of good practices have directly informed the development of services better tailored to the needs of Ukrainian refugees.

The transnational webinar provided an opportunity to compare experiences across countries, exchange practical knowledge and identify common recommendations that can contribute to more effective and sustainable housing support.

Mi teszi fenntarthatóvá a lakhatási támogatást? Tanulságok a smart ua lakhatási webináriumáról

A megfizethető lakhatás nem csak pénzkérdés – három ország közös tanulságai

A SMART UA projekt transznacionális lakhatási webináriuma a Magyarországon, Romániában és Szlovákiában végzett kutatások, valamint a projekt során megvalósított gyakorlati beavatkozások eredményeit foglalta össze. A rendezvény célja nem csupán az egyes országok tapasztalatainak bemutatása volt, hanem annak feltárása is, hogy milyen közös kihívásokkal szembesülnek az ukrajnai menekültek, és mely megoldások bizonyulnak hosszabb távon is működőképesnek.

A problémák országhatárokon átívelnek

Bár Magyarország, Románia és Szlovákia intézményi környezete eltérő, a kutatások meglepően hasonló képet rajzoltak. Mindhárom országban a magas lakbérek, a magánbérleti piac dominanciája, a nyelvi nehézségek és a bérbeadók bizalmatlansága jelentik a legfontosabb akadályokat. Emellett mindenhol érzékelhető, hogy a projektalapú támogatások önmagukban nem képesek hosszú távú lakhatási biztonságot teremteni.

A román kutatás külön felhívta a figyelmet arra, hogy az informális bérleti szerződések és a menekültekhez kapcsolódó diszkrimináció jelentősen rontják a lakhatási lehetőségeket, míg a szlovák elemzés a megfizethető szociális lakhatási megoldások hiányát és a különálló szakpolitikák közötti koordináció gyengeségét emelte ki. Magyarországon a kutatás azt mutatta meg, hogy a lakhatási stabilitás szorosan összefügg a munkaerőpiaci helyzettel, a szociális munkával és a személyre szabott támogatással.

A lakhatási stabilitás kulcsa a komplex támogatás

A webinárium egyik legfontosabb tanulsága az volt, hogy a pénzügyi támogatás önmagában ritkán elegendő. A sikeres programok minden országban valamilyen komplex szolgáltatáscsomagra épülnek: lakhatási tanácsadásra, szociális munkára, tolmácsolásra, jogi segítségnyújtásra, valamint a bérbeadók és a menekült családok közötti közvetítésre.

A magyar projektpartnerek a lakhatással kapcsolatos képzéseket, az egyéni tanácsadást, a nyelvi támogatást és a bérbeadók adatbázisait mutatták be sikeres támogatásaik kulcsfontosságú elemeiként. A magyaréhoz hasonló tudatosságnövelő és tanácsadási szolgáltatásokat vezettek be Romániában is, míg a szlovák partnerek az önkormányzati integrációs központokat, a megbízható lakáskereső szolgáltatásokat és az átmeneti lakhatási modelleket emelték ki ígéretes gyakorlatokként.

Közös európai tanulságok

A három ország tapasztalatai végül ugyanabba az irányba mutattak. A lakhatási támogatások akkor lehetnek eredményesek, ha nem önálló beavatkozásként működnek, hanem összekapcsolódnak a

foglalkoztatással, a nyelvtanulással, a jogi tanácsadással és a szociális munkával. A személyre szabott támogatás, a bizalomépítés és a különböző szereplők – önkormányzatok, civil szervezetek, egyházi intézmények és piaci szereplők – együttműködése minden országban a siker alapfeltételeként jelent meg.

A kutatástól a gyakorlatig

A SMART UA projekt egyik legfontosabb eredménye az, hogy képes volt a kutatási eredményeket gyakorlati megoldásokká alakítani. A szervezeti struktúrák feltérképezése, a jó gyakorlatok azonosítása, valamint a lakhatási szükségletfelmérések olyan szolgáltatások kialakításához járultak hozzá, amelyek jobban igazodnak az ukrajnai menekültek valós szükségleteihez.

A transznacionális webinárium pedig arra nyújtott lehetőséget, hogy a három ország tapasztalatai kölcsönösen gazdagítsák egymást, és olyan közös ajánlások megfogalmazására nyíljon lehetőség, melyek hosszú távon támogathatják az ukrajnai menekültek méltó és fentartható lakhatását.

What Makes Labour Market Integration Successful? Lessons from the SMART UA Transnational Labour Market Webinar

Labour market integration is more than job searching – shared lessons from three countries

The SMART UA transnational webinar presented the results of research carried out in Hungary, Romania and Slovakia, alongside the labour market services developed within the project. The event explored the common labour market challenges faced by Ukrainian refugees and highlighted the types of support that can contribute most effectively to their long-term labour market integration.

The complex barriers to employment

Research findings and practical experience from all three countries showed that many Ukrainian refugees are willing to work, yet sustainable employment is often hindered by several interconnected barriers. These include insufficient language skills, limited recognition of qualifications, care responsibilities, and a mismatch between refugees' existing skills and the jobs available to them. As a result, highly qualified refugees frequently find themselves unable to use their previous education and professional experience, and instead take jobs that require lower levels of qualification than those they possess.

Language skills: the gateway to employment

All three countries reported a strong demand for language training, while insufficient language proficiency remains one of the main obstacles preventing refugees from finding jobs that match their qualifications and experience. Participants agreed that greater emphasis should be placed on occupation-specific language training. Developing communication skills tailored to particular professions can support labour market integration more effectively than general language courses alone.

Integrated and personalised support is more effective than isolated services

A common feature of the programmes presented during the webinar was that they approached labour market integration through a combination of complementary services rather than through a single intervention. Language, digital and soft skills training, entrepreneurship support, skills assessment, career counselling and mentoring were all designed to reinforce one another. Experience across the three countries suggests that the most effective programmes are those that are tailored to individual circumstances, existing competences and personal goals. Flexible, step-by-step support and continuous guidance help ensure that newly acquired skills can be translated into real employment opportunities.

From research to practice

One of the key achievements of the SMART UA project is that its research findings have been translated directly into practice. Needs assessments, organisational mapping and the identification of good practices have all contributed to the development of training programmes, skills development initiatives and support models that better reflect the real needs of Ukrainian refugees. The transnational webinar provided an opportunity to transform the experiences of the three countries into shared professional recommendations. At the same time, it reinforced that sustainable labour market integration depends not only on well-designed support services, but also on long-term cooperation between public institutions, civil society organisations, employers and training providers.

Mi teszi sikeressé a munkaerőpiaci integrációt? Tanulságok a smart ua nemzetközi munkaerőpiaci webináriumáról

A munkaerőpiaci integráció több mint álláskeresés – három ország közös tanulságai

A SMART UA projekt transznacionális webináriuma a Magyarországon, Romániában és Szlovákiában végzett kutatások, valamint a projekt keretében megvalósított munkaerőpiaci szolgáltatások eredményeit foglalta össze. A rendezvény bemutatta, milyen közös munkaerőpiaci kihívásokkal szembesülnek az ukrajnai menekültek, és mely támogatási formák járulhatnak hozzá leginkább hosszú távú munkaerőpiaci integrációjukhoz.

A foglalkoztatás összetett akadályai

A három ország kutatásai és gyakorlati tapasztalatai egyaránt azt mutatták, hogy az ukrajnai menekültek jelentős része szeretne dolgozni, a tartós foglalkoztatást azonban több, egymással összefüggő akadály nehezíti. Ilyen a nyelvtudás hiánya, a képesítések korlátozott elismerése, a gondozási feladatok, valamint a meglévő készségek és az elérhető munkalehetőségek közötti eltérés („*skills mismatch*"). A magasan képzett menekültek emiatt gyakran nem tudják hasznosítani korábbi tudásukat és szakmai tapasztalatukat, és végzettségüknél alacsonyabb képzettséget igénylő munkakörökben helyezkednek el.

A nyelvtudás a munkaerőpiachoz vezető kapu

Mindhárom országban kiemelkedő igény mutatkozik a nyelvi képzések iránt, miközben a megfelelő nyelvtudás hiánya továbbra is az egyik legfontosabb akadálya annak, hogy a menekültek végzettségüknek és tapasztalatuknak megfelelő munkát találjanak. A szakemberek ezért nagyobb hangsúlyt javasolnak a szakmaspecifikus nyelvi képzésekre. A szakmaspecifikus kommunikációs készségek fejlesztése hatékonyabban segítheti a munkavállalást, mint az általános nyelvoktatás.

A személyre szabott, komplex támogatás eredményesebb az elszigetelt szolgáltatásoknál

A webináriumon bemutatott programok közös jellemzője volt, hogy a munkaerőpiaci integrációt nem egyetlen képzéssel vagy szolgáltatással támogatták. A nyelvi, digitális és soft skill képzések, a vállalkozási és önfoglalkoztatási ismeretek fejlesztése, a készségfelmérés, a karrier-tanácsadás és a mentorálás egymást kiegészítő elemekként jelentek meg. A leghatékonyabb támogatások nem azonos programcsomagot kínálnak minden résztvevőnek, hanem az egyéni élethelyzethez, a meglévő készségekhez és a kitűzött célokhoz igazodnak. A rugalmasság, az egymásra épülő szolgáltatások és az egyéni kísérés teszi lehetővé, hogy a megszerzett tudás tényleges munkavállalási lehetőséggé váljon.

A kutatástól a gyakorlatig

A SMART UA projekt egyik legfontosabb eredménye, hogy a kutatási eredmények közvetlenül hasznosultak a gyakorlatban. A szükségletfelmérések, a szervezeti feltérképezések és a jó gyakorlatok azonosítása olyan képzések, készségfejlesztő programok és támogatási modellek kialakításához járult hozzá, amelyek jobban igazodnak az ukrajnai menekültek valós szükségleteihez. A transznacionális webinárium lehetőséget teremtett arra, hogy a három ország tapasztalatai közös szakmai ajánlásokká formálódjanak. A fenntartható munkaerőpiaci integrációhoz azonban nemcsak jól felépített szolgáltatásokra, hanem a közintézmények, civil szervezetek, munkáltatók és képzőhelyek tartós együttműködésére is szükség van.

What Supports Sustainable Integration? Research Findings and Practical Lessons from the SMART UA Project

Three countries, a shared research approach

The SMART UA research programme followed a similar approach in Hungary, Romania and Slovakia. The project mapped organisations and services involved in housing and labour market integration, assessed the needs of Ukrainian refugees, and identified good practices that could also be relevant to other organisations and countries. This common research framework also made it possible to compare experiences across the three national contexts. The first thematic session of the Final Conference was specifically dedicated to jointly examining these research findings and good practices.

Similar structural challenges in housing

Research in the three countries showed that many housing difficulties are structural rather than individual. The shortage of affordable housing, heavy reliance on the private rental market, discrimination, and legal and administrative barriers emerged repeatedly, although to varying degrees across the three countries. Civil society and faith-based organisations play a major role in addressing these gaps, while their services typically depend on project-based funding, making long-term support difficult to sustain. The findings also showed that financial assistance alone does not ensure lasting housing stability: personalised support, social work and coordination between related services are also needed.

Finding a job does not in itself mean integration

Similar patterns emerged from the labour market research. Across all three countries, major challenges include language barriers, difficulties in the recognition of qualifications, and mismatches between refugees' existing skills and the employment opportunities available to them. As a result, highly qualified refugees are often unable to make full use of their previous knowledge and professional experience and take up jobs below their qualification level. Employment is also hindered by administrative barriers and, particularly for households with children, caring responsibilities.

A common conclusion from the three countries is therefore that job placement alone is not enough. Sustainable integration requires support that combines language learning, skills development and recognition, counselling, and assistance in addressing barriers arising from individual circumstances.

Housing and employment are interconnected

Looking at the two areas of research together also highlighted that housing and labour market integration cannot be addressed separately. Without a stable income, it is difficult to maintain affordable housing in the long term, while insecure housing can itself restrict employment opportunities.

From research to practice

An important feature of SMART UA is that research findings were incorporated into the project's practical activities. The needs and barriers identified through the research informed language, IT and digital skills, soft skills and entrepreneurship training, as well as housing workshops. These training courses and workshops were complemented by personalised counselling, mentoring and individual support.

The programme of the Final Conference reflected this same progression: the presentation of research findings was followed by research-informed practical approaches, individual and community-based forms of support, and finally a discussion of advocacy conclusions and next steps.

Experiences from the three countries show that one of the key questions for long-term integration is sustainability beyond the project period. Civil society and faith-based organisations fill systemic gaps in a number of areas, while short-term project funding limits the long-term sustainability of their services. The research findings and practical experience of SMART UA therefore highlight the importance of more predictable funding, stronger institutional coordination, and personalised services that are linked together as part of a coherent support pathway.

Mi segíti a tartós integrációt? A SMART UA projekt kutatási és gyakorlati tanulságai

Három ország, közös kutatási megközelítés

A SMART UA kutatási programja Magyarországon, Romániában és Szlovákiában hasonló logikára épült. A projekt feltérképezte a lakhatási és munkaerőpiaci integrációban részt vevő szervezeteket és szolgáltatásokat, vizsgálta az ukrajnai menekültek szükségleteit, valamint azonosította azokat a jó gyakorlatokat, amelyek más szervezetek és országok számára is hasznosíthatók lehetnek. A közös kutatási keret lehetőséget teremtett arra is, hogy a három ország tapasztalatait összevessük. A zárókonferencia első szakmai blokkja kifejezetten e kutatási eredmények és jó gyakorlatok közös értékelésére épült.

Hasonló strukturális problémák a lakhatásban

A három ország kutatásai alapján a lakhatási nehézségek jelentős része nem egyéni, hanem strukturális eredetű. A megfizethető lakások szűkössége, a magánbérleti piactól való erős függés, a diszkrimináció, valamint a jogi és adminisztratív akadályok különböző mértékben, de visszatérően jelentek meg. A civil és egyházi szervezetek meghatározó szerepet töltenek be ezeknek a hiányoknak a kezelésében, miközben szolgáltatásaik finanszírozása jellemzően projektalapú, ami megnehezíti a hosszú távú támogatást. A kutatási eredmények azt is megmutatták, hogy a pénzügyi segítség önmagában nem biztosít tartós lakhatási stabilitást: ehhez személyre szabott támogatásra, szociális munkára és a kapcsolódó szolgáltatások összehangolására is szükség van.

A munkához jutás önmagában nem jelent integrációt

A munkaerőpiaci kutatásokban is hasonló mintázatok rajzolódtak ki. Mindhárom országban meghatározó problémát jelentenek a nyelvi akadályok, a képesítések elismerésének nehézségei, valamint a menekültek meglévő készségei és az elérhető munkalehetőségek közötti eltérés. Ennek következtében a magasabban képzett menekültek gyakran nem tudják hasznosítani korábbi tudásukat és szakmai tapasztalatukat, és képzettségüknél alacsonyabb szintű munkakörökben helyezkednek el. A munkavállalást emellett adminisztratív akadályok és – különösen a gyermekes háztartások esetében – gondozási feladatok is nehezítik. A három ország tapasztalataiból így az a közös következtetés rajzolódik ki, hogy nem elegendő az állásba helyezés. A tartós integrációhoz olyan támogatás szükséges, amely a nyelvtanulást, a készségek fejlesztését és elismerését, a tanácsadást és az egyéni élethelyzetből fakadó akadályok kezelését is összekapcsolja.

A lakhatás és a foglalkoztatás összekapcsolódik

A két kutatási terület együttes vizsgálata arra is rámutatott, hogy a lakhatási és a munkaerőpiaci integráció nem kezelhető egymástól függetlenül. Stabil jövedelem nélkül nehéz hosszú távon megfizethető lakhatást fenntartani, miközben a bizonytalan lakhatás maga is szűkítheti a munkavállalási lehetőségeket.

A kutatástól a gyakorlatig

A SMART UA egyik fontos sajátossága, hogy a kutatás eredményei a projekt gyakorlati tevékenységeibe is beépültek. A feltárt szükségletek és akadályok alapján nyelvi, IT- és digitáliskészség-, soft skill- és vállalkozási képzések, valamint lakhatási workshopok valósultak meg. A képzéseket és workshopokat személyre szabott tanácsadás, mentorálás és egyéni támogatás egészítette ki. A zárókonferencia programja is ezt az ívet követte: a kutatási eredmények bemutatását az ezekre épülő gyakorlati megközelítések, az egyéni és közösségi támogatási formák, majd az érdekképviseleti következtetések és a következő lépések megvitatása követte.

A három ország tapasztalatai alapján a hosszú távú integráció egyik kulcskérdése a projektidőszakon túlmutató fenntarthatóság. A civil és egyházi szervezetek számos területen rendszerszintű hiányokat pótolnak, miközben a rövid távú projektfinanszírozás korlátozza szolgáltatásaik hosszú távú fenntarthatóságát. A hosszú távú integráció egyik kulcskérdése tehát a projektidőszakon túlmutató fenntarthatóság. A SMART UA kutatási és gyakorlati eredményei ezért egyaránt a kiszámíthatóbb finanszírozás, az erősebb intézményi koordináció, valamint a személyre szabott, egymásra épülő szolgáltatások fontosságára mutatnak rá.